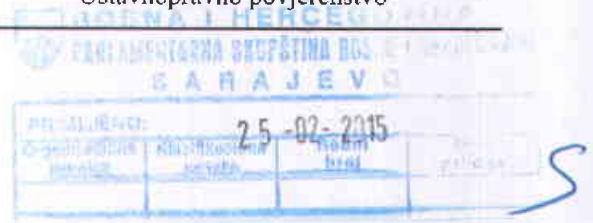

Број: 01/1-50-3-1-5/15
Вежа број: 01,02-02-1-33/14
Сарајево, 24. 02. 2015.

**КОЛЕГИЈУМУ ПРЕДСТАВНИЧКОГ ДОМА
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БиХ**

На основу члана 111. у вези са чланом 113. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ”, бр. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07, 87/09 и 28/12), Уставноправна комисија Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине подноси сљедећи

ИЗВЈЕШТАЈ

о Приједлогу закона о облигационим односима у цивилном ваздухопловству БиХ

Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ је на 73. сједници, одржаној 25. 09. 2014. године, усвојио у првом читању Приједлог закона о облигационим односима у цивилном ваздухопловству БиХ, предлагача Савјета министара БиХ, који се разматра по основном законодавном поступку.

Уставноправна комисија је на 3. сједници, одржаној 12. 01. 2015. године и на 4. сједници, одржаној 10. 02. 2015. године, разматрала наведени приједлог закона у другој, амандманској фази. Након уочених нормативно техничких грешака у тексту Приједлога закона о облигационим односима у ваздухопловству БиХ, одлуком Представничког дома продужен је рок за достављање извјештаја, а закључком Комисије задужен је предлагач закона да достави амандмане на текст Приједлога закона о облигационим односима у цивилном ваздухопловству БиХ.

Уставноправна комисија је на 5. сједници, одржаној 24. 02. 2015. године, разматрала LXII амандмана на текст Приједлога закона о облигационим односима у цивилном ваздухопловству БиХ које је припремио предлагач закона у складу са закључком Комисије са 4. сједнице, а које су чланови Уставноправне комисије прихватили као сопствене амандмане.

Након расправе Комисија је једногласно усвојила сљедеће амандмане:

Амандман I

У члану 1. став (2) и (3) бришу се.

Амандман II

У члану 2. тачка а) мијења се и гласи:

„а) "аеродром" је одређено подручје на земљи или води (укључујући све објекте, инсталације и опрему) намијењено у потпуности или дјелимично за кретање, полијетање, слијетање и боравак ваздухоплова;“.

Тачка б) брише се, а тачка ц) постаје тачка б).

Тачка е) постаје тачка д), мијења се и гласи:

„д) „путна карта“ је документ у писаној или електронској форми који је издао или овјерио ваздушни оператер или његов овлашћени агент на основу којег путник остварује право на превоз;“.

Тачка ф) брише се, а тачка г) постаје тачка ф).

У тачки х), ријечи: „или, у случају директно везаних летова, одредиште посљедњег лета;“ брише се.

Тачка к) постаје тачка ј), мијења се и гласи:

„ј) „Лице које има право на надокнаду“ је лице које је на основу судске одлуке проглашено насљедником путника“.

Тачка јј) постаје тачка ии) мијења се и гласи:

„ии) "узастопни ваздушни оператер" је ваздушни оператер који обавља дио тог превоза уз пристанак путника, односно наручиоца превоза на основу уговора о превозу, уговореним са првим ваздушним оператером.“

Амандман III

Члан 3. мијења се и гласи:

„Члан 3.

(Област примјене)

(1) Овај закон примјењује се на:

а) путнике који путују ваздухопловом који полијеће с аеродрома на територији Босне и Херцеговине, потписнице Споразума о ЕСАА (у даљем тексту: ЕСАА подручје);

б) путнике који путују ваздухопловом који полијеће с аеродрома који се налази у некој трећој земљи ка аеродрому на територији Босне и Херцеговине, осим ако су добили погодности или накнаду и ако им је пружена помоћ у тој трећој земљи, под условом да је ваздушни оператер за дати лет ваздушни оператер државе потписнице Споразума о ЕСАА.

(2) Овај закон примјењује се под условом да:

а) путници из става (1) тач. а) и б) имају потврђену резервацију за лет и да се, осим у случају отказивања лета из члана 30. овог закона, појаве на пријавници:

- 1) на начин и у вријеме како је то утврдио ваздушни оператер, туристички оператер или овлашћени путнички агент, или
- 2) ако није назначено вријеме, најкасније 45 минута прије објављеног времена полијетања;

б) је ваздушни оператер или туристички оператер премјестио путнике с лета за који су имали резервацију на други лет, без обзира на разлог.

- (3) Овај закон примјењује се и на путнике који имају путну карту издату по програму за путнике који често путују или коју су, по неком другом комерцијалном програму, издали ваздушни оператер или туристички оператер.
- (4) Овај закон не примјењује се на путнике који путују бесплатно или по умањеној цијени карте која широј јавности није директно или индиректно доступна.
- (5) Овај закон примјењује се на сваког оперативног ваздушног оператера који пружа превоз путницима обухваћеним ст. (1) и (2) овог члана. Када ваздушни оператер који нема уговор с путником извршава обавезе из овог закона, сматра се да то чини у име лица које има уговор с тим путником.
- (6) Одредбе овог закона не утичу на права путника предвиђена Законом о заштити потрошача у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 25/06).
- (7) Овај закон не примјењује се на случајеве отказивања пакет-аранжмана који су отказани из разлога који је другачији од оног због којег је отказан лет."

Амандман IV

Члан 4. мијења се и гласи:

„Члан 4.

(Превоз који обавља држава и превоз поштанских артикала)

- (1) Овај закон примјењује се и на ваздухоплове државе или ентитета ако су испуњени услови наведени у члану 1. овог закона.
- (2) Приликом превоза поштанских артикала, оператер је одговоран само надлежној поштанској управи, у складу с прописима који се примјењују на односе између оператера и поштанских управа.
- (3) Осим у случајевим наведеним у ставу (2) овог члана, одредбе овог закона не примјењују се на превоз поштанских артикала."

Амандман V

Члан 5. мијења се и гласи:

„Члан 5.

(Путници и пртљаг)

- (1) У погледу превоза путника, ваздушни оператер дужан је да изда појединачну или колективну путну карту, која садржи:
 - а) ознаку мјеста поласка и доласка;
 - б) ако се мјесто поласка и мјесто доласка налазе на територији једне државе, а једно или више мјеста за заустављање на територији друге државе, назнаку најмање једног мјеста за заустављање.
- (2) У погледу превоза путника, ваздушни оператер може издати документ другачији од оног наведеног у ставу (1) овог члана, који обавезно садржи информације наведене у ставу (1) тач. а) и б) овог члана, с тим да ће путницима дати на увид писмену изјаву о оваквој информацији.
- (3) Ваздушни оператер издаје путнику пртлажну идентификациону картицу за сваки пријављени комад пртљага.
- (4) Ваздушни оператер издаје путнику писмено обавјештење о ограничењу одговорности ваздушног оператера у случају смрти или повреде путника, или губитка или оштећења пртљага и кашњења.
- (5) Одредбе овог закона примјењују се и у случајевима када ваздушни ваздушни оператер не поступи у складу са ст. (1) тач. а) и б), (2) и (3) и (4) овог члана.“

Амандман VI

Члан 6. мијења се и гласи:

„Члан 6.

(Терет)

- (1) У погледу превоза терета, ваздушни оператер издаје теретни лист.
- (2) Било који други документ који садржи извјештај о превозу који ће бити обављен може бити замијењен издавањем теретног листа за превоз ваздухом. Ако се користе такви документи, ваздушни оператер ће, ако то од њега затражи пошиљалац робе, доставити пошиљаоцу признаницу о терету, којом се одобрава идентификовање пошиљке и приступ информацијама садржаним у извјештају наведеном у поменутом документу.“

Амандман VII

Члан 8. мијења се и гласи:

„Члан 8.

(Документ који се односи на природу терета)

У случају потребе да испуни царинске, полицијске или сличне формалности, од пошиљаоца се може затражити да покаже документ који наводи која је природа терета која се превози.“

Амандман VIII

У члану 9. став (4) мијења се и гласи: “Уколико, на захтјев пошиљаоца, ваздушни оператер састави теретни лист, сматраће се да је поступио у име пошиљаоца.“

Амандман IX

Члан 11. мијења се и гласи:

„Члан 11.

(Непридржавање услова садржаних у документацији)

Непридржавање одредаба чл. 6. и 10. овог закона неће утицати на ваљаност уговора о превозу, на који ће се, без обзира на наведено, примјењивати одредбе овог закон.“

Амандман X

Члан 12. мијења се и гласи:

„Члан 12.

(Одговорност за појединости у документацији)

- (1) Пошиљалац је одговоран за уредност, тачност и исправност појединости и изјава које се односе на терет, а које је унио он или су унесени у његово име у теретни лист, или их је он доставио или су у његово име достављени ваздушном оператеру како би их овај унио у признанице о предатом терету, или у извјештај који се доставља уз документ описан у члану 6. став (2) овог закона.

- (2) Одредба става (1) овог члана се, такође, примјењује у случају када је лице које врши дужност у име пошиљалоца истовремено и представник ваздушног оператера.
- (3) Пошиљалац је одговоран за штету која је проузрокована ваздушном оператеру, укључујући и штету за коју је ваздушни оператер одговоран трећим лицима ако штета настане због недостатка, нетачности и неисправности података и исправа из става (1) овог члана. Пошиљалац ће бити ослобођен одговорности за проузроковану штету ако докаже да је штету проузроковао ваздушни оператер или лице које дјелује у његово име, односно да је штету проузроковало треће лице уношењем неуредних, нетачних и неисправних појединости и изјава које се односе на терет у признанице о предатом терету, или у извјештај који се доставља уз документ описан у члану 6. став (2) овог закона.
- (4) Пошиљалац је одговоран за штету која је проузрокована лицима, ваздухоплову и другим стварима дјеловањем својстава терета који је предат на превоз, изузев ако ваздушном оператеру та својства нису била нити морала бити позната.,,

Амандман XI

Члан 13. мијења се и гласи:

„Члан 13.

(Документација којом се доказује вриједност)

- (1) Теретни лист или признаница о предатом терету доказ су о закључењу уговора, пријему терета и наведених услова превоза.
- (2) Било који податак наведен у теретном листу или признаници о предатом терету, а који се односи на тежину, димензије и амбалажу, као и они који се односе на број пакета, представља доказ о истинитости наведених података.
- (3) Било који податак наведен у теретном листу или признаници о предатом терету, а који се односи на количину, запремину и стање терета, уколико их је ваздушни оператер провјерио, те то навео у теретном листу, или ако је у питању спољашње стање терета и амбалаже, представља доказ о истинитости наведених података.“

Амандман XII

Члан 14. мијења се и гласи:

„Члан 14.

(Право на располагање теретом)

- (1) Пошиљалац робе има право да располаже теретом тако што ће га вратити на полазни или долазни аеродром, или тако што ће га зауставити током путовања у тренутку било којег слијетања, или захтијевати да буде достављен на мјесто испоруке или да, за вријеме путовања, буде достављен лицу које није првобитно наведено као прималац робе, или тражећи да буде враћен на полазни аеродром. Пошиљалац неће користити ово право на располагање теретом на начин који може угрозити ваздушног оператера или друге пошиљаоце робе и мора надокнадити све трошкове до којих дође уживањем овог права.
- (2) Ако је немогуће извршити налоге пошиљаоца робе, ваздушни оператер о томе мора обавијестити пошиљаоца.
- (3) Ако ваздушни оператер испуни пошиљачев захтјев за располагање теретом, иако му није поднесен трећи примјерак теретног листа, према члану 9. став (2) овог закона дужан је да надокнади штету узроковану испуњењем тог захтјева особи која је овлашћени ималац трећег примјерка теретног листа.
- (4) Без обзира на одредбу става (3) овог члана, оператер има право на поврат исплаћене накнаде према пошиљаоцу.
- (5) У случају да извршење захтјева за располагање теретом није могуће или да би се његовим извршењем узроковала штета оператеру или имаоцима захтјева за располагањем другим теретом, ваздушни оператер је обавезан да о томе обавијести пошиљаоца.
- (6) Право располагања теретом које је пренесено на пошиљаоца престаје да важи у тренутку када почиње да важи право примаоца терета, у складу са чланом 15. овог закона. Ако прималац не преузме терет, или с њим није могуће ступити у контакт, право на располагање теретом припада пошиљаоцу.“

Амандман XIII

У члану 15. став (3) мијења се и гласи:

„(3) Ако ваздушни оператер призна губитак терета или ако терет није стигао прије истека рока од седам дана од дана када је требало да стигне, прималац има право на накнаду штете у складу с уговором о превозу.“

Амандман XIV

Члан 17. мијења се и гласи:

„Члан 17.

(Однос између трећих страна)

- (1) Одредбе чланова 14, 15. и 16. примјењују се на однос између пошиљаоца и примаоца, као и на међусобне односе трећих страна уколико њихова права произлазе из права пошиљаоца или примаоца.
- (2) Право на располагање теретом, испорука терета и примјена права пошиљаоца и примаоца могу се измијенити само ознаком "express" у теретном листу или признаници о испоруци терета.“

Амандман XV

Члан 18. мијења се и гласи:

„Члан 18.

(Царинске, полицијске и формалности других државних органа)

- (1) Пошиљалац мора прибавити информације и документе који су неопходни ради задовољења царинских, полицијских и формалности других државних органа, прије него што терет буде испоручен примаоцу. Пошиљалац је одговоран оператеру за штету која је проузрокована усљед недостатка или непотпуности или нерегуларности таквих информација или докумената, осим ако је до штете дошло грешком оператера, његових службеника или представника.
- (2) Ваздушни оператер није обавезан да провјерава тачност таквих информација или докумената.“

Амандман XVI

Члан 19. мијења се и гласи:

„Члан 19.

(Одговорност ваздушног оператера)

- (1) Одговорност ваздушног оператера ЕСАА подручја у погледу путника и њиховог пртљага уређује се одредбама овог закона.
- (2) Обавеза осигурања ваздушног оператера ЕСАА подручја подразумијева осигурање до одговарајуће висине осигурања која свим лицима која имају право

на накнаду штете обезбјеђује исплату цјелокупног износа на који имају право у складу с одредбама овог закона и члана 4. тачка (х) Додатка I Правилника о радној дозволи ваздушног оператора и заједничким правилима за обављање ваздушног превоза ("Службени гласник БиХ", број: 66/10).“

Амандман XVII

Члан 20. мијења се и гласи:

„Члан 20.

(Смрт или повреде путника)

- (1) Ваздушни оператор одговоран је за штету претрпљену у случају смрти или физичке повреде путника само под условом да је до незгоде, која је проузроковала смрт или повреду, дошло у ваздухоплову или за вријеме било које од операција укрцавања или искрцавања.
- (2) Ваздушни оператор ЕСАА подручја, без одгађања, а најкасније 15 дана од дана утврђивања идентитета физичког лица које има право на накнаду штете, исплаћује аконтацију сразмјерну тешкоћама које је то лице претрпјело и која му омогућава да задовољи тренутне материјалне потребе.
- (3) Аконтација у случају смрти не смије бити мања од 16.000 SDR по путнику у противвриједности у конвертибилним маркама.
- (4) Аконтација не представља признање одговорности ваздушног оператора.
- (5) У случају исплате аконтације, она ће бити компензована каснијим износима исплаћеним на основу одговорности ваздушног оператора ЕСАА подручја.
- (6) Аконтација неће бити враћена односно компензована, осим у случајевима прописаним у члану 24. овог закона или у случају када је исплаћена лицу које није имало право на накнаду штете.“

Амандман XVIII

Члан 21. мијења се и гласи:

„Члан 21.

(Оштећења пртљага)

- (1) Ваздушни оператор одговоран је за штету претрпљену у случају оштећења или губитка предатог пртљага само у случају да је до догађаја који је довео до

оштећења или губитка дошло у ваздухоплову или у било којем тренутку од када је предати пртљаг био у надлежности ваздушног оператера. Међутим, ваздушни оператер није одговоран ако и у оној мјери у којој је до оштећења дошло због недостатка који је својствен пртљагу, лошег квалитета или мане самог пртљага.

- (2) Ако ваздушни оператер призна губитак предатог пртљага или ако предати пртљаг није стигао након истека рока од 21 дан након дана када је требало да стигне, путник има право на накнаду штете у складу с овим законом и уговором о превозу.“

Амандман XIX

У члану 22. став (1) мијења се и гласи: „Ваздушни оператер је одговоран за штету насталу у случају оштећења или губитка терета само у случају ако је до догађаја који је узроковао штету дошло током превоза ваздухом.“

Амандман XX

Члан 24. мијења се и гласи:

„Члан 24.

(Ослобађање од одговорности)

Ваздушни оператер ослобађа се или се дјелимично ослобађа од одговорности за штету ако докаже да је штета проузрокована или је њеном настанку допринијела намјера или непажња или пропуст особе која захтијева накнаду штете, у мјери у којој су намјера или непажња или пропуст проузроковали штету или су допринијели њеном настанку.“

Амандман XXI

Члан 25. мијења се и гласи:

„Члан 25.

(Накнада штете у случају смрти или повреде путника)

- (1) Ваздушни оператер не може искључити или ограничити своју одговорност за штету проузроковану на начин предвиђен одредбом члана 20. став (1) овог закона, и то за штету која не прелази 113.100 SDR за сваког путника.
- (2) Ваздушни оператер није одговоран за штету чији износ прелази 113.100 SDR-а за сваког путника, на начин како је то предвиђено чланом 20. став (1) овог закона, ако докаже да:
- а) штета није настала услед непажње или грешке или пропуста оператера или његових запослених или представника; или

б) је штете настала услед непажње или грешке или пропуста трећег лица.“

Амандман XXII

Члан 26. мијења се и гласи:

„Члан 26.

(Ограничења одговорности у односу на кашњење пртљага и терета)

- (1) Ваздушни оператер одговоран је за штету проузроковану кашњењем из члана 23. овог закона до износа од 4.694 SDR за сваког путника.
- (2) Ваздушни оператер је одговоран за уништење, губитак, оштећење или закашњење пртљага до износа од 1.131 SDR за сваког путника, осим ако је путник, у тренутку када је пртљак предат оператеру, дао специјалну изјаву о већој вриједности пртљага и платио додатну накнаду.
- (3) У случају из става (2) овог члана ваздушни оператер дужан је да плати износ који не прелази износ наведен у специјалној изјави.
- (4) Ваздушни оператер је одговоран за штету проузроковану на терету у случају његовог уништења, губитка, оштећења или закашњења до износа од 19 SDR по килограму терета, осим ако је, у тренутку када је терет предат оператеру, пошиљалац дао специјалну изјаву о већој вриједности и платио додатну накнаду. У том случају, оператер је дужан да плати износ који не прелази наведену накнаду.
- (5) У случају уништења, губитка, оштећења или закашњења дијела терета или било којег предмета садржаног у њему, приликом одређивања износа на који се ограничава одговорност оператера, у обзир се узима само укупна тежина једног или више пакета на које се односи наведени текст. Међутим, када уништење, губитак, оштећење или закашњење дијела терета или било којег предмета садржаног у њему утиче на вриједност осталих пакета обухваћених истим теретним листом или истом признаницом, или, ако они нису издати, истим извјештајем сачуваним у неком другом документу из члана 6. став (2) овог закона, укупна тежина једног таквог пакета или више пакета такође се узима у обзир приликом одређивања границе одговорности.
- (6) Одредбе ст. (1) и (2) овог члана не примјењују се у случају да је штета проузрокована намјером, грешком или пропустом оператера, његових запослених или представника.“

Амандман XXIII

Члан 27. мијења се и гласи:

„Члан 27.

(Конверзија монетарних јединица)

Конверзија износа SDR у конвертибилне марке (KM) обавља се у складу са методом конверзије коју примјењује Међународни монетарни фонд, а која је на снази на дан доношења пресуде за накнаду штете.“

Амандман XXIV

У члану 32. став (5) ријечи: „(travel vouchers)“ бришу се.

У члану 32. став (6) ријечи: „(the great circle route method)“ бришу се.

Амандман XXV

У члану 36. став (2) мијења се и гласи: „Став (1) овог члана не примјењује се на путнике добровољце чија су права регулисана чланом 29. став (1) овог закона.“

Амандман XXVI

Члан 37. мијења се и гласи:

„Члан 37.

(Право на поврат исплаћене накнаде)

- (1) У случајевима када ваздушни оператер плати накнаду или испуни друге обавезе предвиђене овим законом, има право да потражује накнаду од било којег лица, укључујући треће стране, у складу са важећим законом.
- (2) Овим законом се не ограничава право ваздушног оператера да потражује на поврат исплаћене накнаде новца од туристичког оператера или неког другог лица с којим ваздушни оператер има уговор.
- (3) Одредбе овог закона не ограничавају право туристичког оператера или треће стране, осим путника с којим ваздушни оператер има уговор, да потражује поврат новца или накнаду од ваздушног оператера, у складу са релевантним важећим законима.“

Амандман XXVII

Члан 38. мијења се и гласи:

„Члан 38.

(Обавеза обавјештавања путника о њиховим правима)

- (1) Ваздушни оператер обезбјеђује да на пријавници путницима буде постављено јасно видљиво и читљиво сљедеће обавјештење: 'Ако вам је ускраћено укрцавање или је ваш лет отказан или одгођен на најмање два сата, на пријавници или капији за укрцавање потражите сажетак у којем су наведена ваша права, посебно у погледу накнаде и помоћи'.
- (2) Ваздушни оператер који ускраћује укрцавање или отказује лет мора сваком путнику дати писмено обавјештење у којем се наводе правила за накнаду и помоћ у складу са овим законом.
- (3) Ваздушни оператер дужан је да у року не краћем од два сата достави сваком путнику чији лет касни писмено обавјештење. Путнику се у писаној форми морају дати и контакт информације о органу надлежном за поступање по питању заштите права путника, а који је утврђен чланом 40. овог закона.
- (4) Ваздушни оператер на адекватан начин обезбјеђује обавјештење и за слијепа и слабовидна лица.“

Амандман XXVIII

Члан 39. мијења се и гласи:

„Члан 39.

(Искључивање одбацивања одговорности)

- (1) Овим законом забрањује се свако искључивање одговорности ваздушног оператера.
- (2) У случају да ваздушни оператер не поступи у складу са ставом (1) овог члана, односно не обавијести или неправилно обавијести путника о његовим правима, путник има право да покрене поступак пред надлежним судом.“

Амандман XXIX

Члан 40. мијења се и гласи:

„Члан 40.

(Надлежни орган за поступање по питању заштите права путника)

- (1) На основу овог закона, надлежни орган за поступање по питању жалби путника који се превозе ваздухом, а чија су права угрожена, јесте Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: BHDCA).
- (2) Сваки путник који путује с аеродрома у Босни и Херцеговини на аеродроме ЕСАА подручја и обратно, те сваки путник који путује с аеродрома у Босни и Херцеговини на аеродроме у трећим земљама и обратно, може уложити жалбу BHDCA због кршења његових права по овом закону.
- (3) BHDCA ће на основу овог закона донијети посебан пропис којим ће утврдити поступак за поступање по жалбама путника којим су угрожена права утврђена овим законом.“

Амандман XXX

Члан 41. мијења се и гласи:

„Члан 41.

(Клаузула о ограничењима)

Уговором о превозу ваздушни оператер може уговорити више износе накнада у случајевима одговорности од оних наведених у овом закону.“

Амандман XXXI

Члан 42. мијења се и гласи:

„Члан 42.

(Ништавост одредаба уговора)

Свака одредба уговора о превозу путника, пртљага или терета којом се оператер ослобађа од одговорности или којом се одређује нижи ниво одговорности од оног прописаног овим законом је ништава и не производи правно дејство. Ништавост такве одредбе уговора о превозу путника, пртљага или терета не утиче на ваљаност осталих одредаба уговора на које се примјењује одредбе овог закона.“

Амандман XXXII

Члан 43. мијења се и гласи:

„Члан 43.

(Слобода уговарања)

- (1) Ваздушни оператер ће одбити да закључи уговор о превозу који је противан овом закону.
- (2) Ваздушни оператер може поставити и другачије услове превоза ако они нису у супротности с одредбама овог закона.
- (3) Сви ваздушни превозници приликом продаје услуга ваздушног превоза унутар ЕСАА подручја обезбјеђују да сажетак главних одредаба уговора о превозу, којима се уређује одговорност ваздушног оператера према путницима и њиховом пртљагу, укључујући рокове за подношење тужбе за накнаду штете и могућност давања посебне изјаве о пртљагу, буде доступан путницима на свим продајним мјестима, укључујући продају путем телефона или интернета. Како би удовољили овом захтјеву за пружање информација, ваздушни превозници користиће обавјештење, како је то наведено у члану 44. овог закона. Такав сажетак или обавјештење не може се користити као основа за подношење захтјева за надокнаду штете нити за тумачење одредаба овог закона.
- (4) Осим захтјева у вези с пружањем информација из става (1) овог члана, сви ваздушни превозници, за ваздушни превоз који се обавља или продаје, сваком путнику издају писмено обавјештење о:
 - а) граници одговорности оператера која важи за дати лет у случају смрти или повреде, уколико таква граница постоји;
 - б) граници одговорности оператера која важи за дати лет у случају уништења, губитка или оштећења пртљага, као и упозорење да путник приликом регистрација пртљага треба да упозори авио-компанију на сав пртљак чија вриједност прелази тај износ, или пртљак у цјелини треба да осигура прије путовања;
 - ц) граници одговорности оператера која важи за дати лет за штету изазвану кашњењем.
- (5) Када превоз у цјелини обављају ваздушни оператери из ЕСАА подручја, ограничења која су наведена у складу са захтјевима за пружање информација из ст. (1) и (2) јесу ограничења утврђена овим законом, осим у случају када ваздушни оператер ЕСАА подручја добровољно примјењује ограничења која су виша од ограничења прописаних овим законом.
- (6) На превоз који обављају ваздушни превозници изван ЕСАА подручја примјењују се ст. (1) и (2) овог члана, само у погледу превоза у ЕСАА подручје, из њега или у њему.“

Амандман XXXIII

Члан 45. мијења се и гласи:

„Члан 45.

(Основ за потраживања одштете)

Свако потраживање накнаде штете лица које има право на накнаду штете на основу овог закона, уговора о превозу или је проистекло из пресуде о почињеном кривичном дјелу подлијеже условима и ограничењима одговорности на начин утврђен овим законом.“

Амандман XXXIV

Члан 46. мијења се и гласи:

„Члан 46.

(Запослени и представници ваздушног оператора)

- (1) Запослени или представник ваздушног оператора против којег је покренута тужба због накнаде штете, на основу овог закона, може се ослободити од одговорности ако докаже да је за ваздушног оператора радио у оквиру својих овлашћења. Запослени или представник ваздушног оператора има право да се позива на ограничења од одговорности за насталу штету на која се позива и оператор у складу с овим законом.
- (2) Акумулирање износа накнаде штете од ваздушног оператора, његових службеника и представника неће прелазити утврђене износе ограничења од одговорности за насталу штету, утврђена овим законом.
- (3) Осим у погледу превоза терета, одредбе ст. (1) и (2) овог члана не примјењују се ако се докаже да је штета проистекла из поступка или омашке службеника или представника почињених с намјером да се изазове штета или несмотрено и знајући да ће вјероватно доћи до штете.“

Амандман XXXV

Члан 48. мијења се и гласи:

„Члан 48.

(Смрт одговорног лица)

У случају смрти одговорног лица ваздушног оператора, оштећени подноси тужбу за накнаду штете против његовог насљедника.“

Амандман XXXVI

Члан 49. мијења се и гласи:

„Члан 49.

(Надлежности)

- (1) Захтјев за накнаду штете оштећени подноси надлежном суду на територији Босне и Херцеговине.
- (2) У случају смрти или повреде путника, оштећени може поднијети захтјев за накнаду штете надлежном суду на територији Босне и Херцеговине, или на територији државе у којој је путник у тренутку несреће имао своје стално пребивалиште, а према којој и од које оператер саобраћа у превозу путника ваздухом или својим ваздухопловом или ваздухопловом другог ваздухопловног оператера на основу комерцијалног споразума, у којој тај оператер обавља превоз путника ваздухом и у којој ваздушни оператер изнајмљује или посједује просторије или их изнајмљује или посједује други оператер с којим је наведени оператер потписао комерцијални споразум.“

Амандман XXXVII

Члан 51. мијења се и гласи:

„Члан 51.

(Узастопни превоз)

- (1) Узастопни оператери дужни су да се придржавају одредаба овог закона.
- (2) Путник или лице које има право на накнаду штете подноси захтјев за накнаду штете против оператера који је вршио превоз током којег је дошло до несреће, догађаја или кашњења, осим када је изричитим споразумом између узастопних оператера први оператер преузео одговорност за цијело путовање.
- (3) У вези с пртљагом или теретом, путник или пошиљалац има право на поступак против првог оператера, и путник или прималац, који има право на доставу, има право на поступак против посљедњег оператера, и надаље, свако од њих може повести поступак против оператера који је вршио превоз у току којег је дошло до уништења, губитка, оштећења или закашњења. Ови превозници су заједно и појединачно одговорни путнику или пошиљаоцу или примаоцу.“

Амандман XXXVIII

Члан 52. мијења се и гласи:

„Члан 52.

(Право на наплату штете од трећег лица)

Ако је штету у превозу путника, пртљага или терета проузроковало треће лице, оператер који је надокнадио штету путнику или лицу које има право на надокнаду штете има право да покрене поступак за поврат исплаћене накнаде против трећег лица које је проузроковало штету.“

Амандман XXXIX

Члан 53. мијења се и гласи:

„Члан 53.

(Путници са смањеном покретљивошћу или путници са посебним потребама)

- (1) Ваздушни оператер дужан је да обезбиједи предност приликом превоза, уклањања на или искрцавања са ваздухоплова путницима са смањеном покретљивошћу или путницима са посебним потребама и њиховој пратњи, као и дјеци без пратње родитеља или стараоца, у односу на друге путнике.
- (2) Ваздушни оператер дужан је да, у случајевима ускраћеног уклањања, отказивања или кашњења лета у било ком трајању, лицима из става (1) овог члана обезбиједи право на збрињавање у складу са чланом 34. овог закона.
- (3) Овим законом успостављају се правила за пружање помоћи путницима из става (1) овог члана, без дискриминације.
- (4) Одредбе овог закона примјењују се на путнике из става (1) овог члана која користе комерцијалне путничке услуге у ваздушном саобраћају при одласку с аеродрома, транзиту кроз аеродром или доласку на аеродром, када се тај аеродром налази на територији Босне и Херцеговине.
- (5) Овај закон се не односи на права путника утврђена чл. 79 - 90. Закона о заштити потрошача у Босни и Херцеговини и на права путника утврђена чл. 28 - 31. овог закона.“

Амандман XL

Члан 54. мијења се и гласи:

„Члан 54.

(Спречавање одбијања превоза)

Ваздушни оператер или његов представник, приликом превоза путника из члана 53. става (1) овог закона, мора:

- а) прихватити резервацију за лет са аеродрома или на аеродром на који се примјењује овај закон;
- б) извршити укрцавање на ваздухоплов на аеродрому на који се примјењује овај закон, под условом да путник посједује важећу карту и резервацију.“

Амандман XLI

У члану 59. став (3) мијења се и гласи: „Управни орган аеродрома може од корисника аеродрома захтијевати плаћање посебне накнаде у сврху финансирања помоћи лицима из става (1) члана 53. овог закона.“

Амандман XLII

Члан 64. мијења се и гласи:

„Члан 64.

(Ограничавање или одбијање обавеза)

Ваздушни оператер или његов представник не смију ограничити нити одбити своје обавезе према путницима из става (1) члана 53. овог закона.“

Амандман XLIII

Члан 66. мијења се и гласи:

„Члан 66.

(Поступак у случају приговора)

- (1) Путник из члана 53. став (1) овог закона, који сматра да је ваздушни оператер или његов представник или управни орган аеродрома поступио противно одредбама чл. 53 - 64. овог закона, обратиће им се приговором са захтјевом за остваривање права путника са смањеном покретљивошћу или са посебним потребама, прописаних овим законом.
- (2) Ако ваздушни оператер или његов представник или управни орган аеродрома не поступе по приговору и захтјеву путника из члана 53. став (1) овог закона, он може уложити жалбу о наводној повреди BHDCA.

- (3) Ако је за поступање по жалби надлежан орган друге државе, BHDCA је дужна да прослиједи жалбу органу те државе на поступање.
- (4) BHDCA је дужна да предузме мјере да путници са смањеном покретљивошћу или путници са посебним потребама буду обавијештени о својим правима по овом закону, као и о могућности улагања жалбе BHDCA.“

Амандман XLIV

Члан 67. мијења се и гласи:

„Члан 67.

(Помоћ путницима са смањеном покретљивошћу и путницима са посебним потребама)

- (1) Ваздушни оператер и управни орган аеродрома дужни су да пружи помоћ која је неопходна да се путницима са смањеном покретљивошћу и путницима са посебним потребама омогући да:
- а) најаве свој долазак на аеродром и захтјев за помоћ на за то означеним тачкама унутар и ван терминалних зграда наведених у члану 56. овог закона;
 - б) се крећу од означене тачке до пријавног пулта;
 - ц) се пријаве и региструју пртљаг;
 - д) дођу од пријавног пулта до ваздухоплова, уз завршавање имиграционих, царинских и безбједносних процедура;
 - е) се укрцају у ваздухоплов, уз обезбијеђен лифт, инвалидска колица или другу неопходну помоћ, по потреби;
 - ф) дођу од врата ваздухоплова до својих сједишта;
 - г) смјесте и узму свој пртљаг у ваздухоплову;
 - х) дођу од својих сједишта до врата ваздухоплова;
 - и) се искрцају из ваздухоплова, уз обезбијеђен лифт, инвалидска колица или другу неопходну помоћ, по потреби;
 - ј) дођу од ваздухоплова до простора за преузимање пртљага и узму свој пртљаг, уз завршавање имиграционих, царинских и безбједносних процедура;
 - к) дођу од простора за преузимање пртљага до означене тачке;

л) стигну на везани лет када су у транзиту, уз помоћ и на ваздушној и на земаљској страни, као и у оквиру и између терминала, према потреби;

м) дођу до тоалета, ако је потребно.

- (2) Када путнику са смањеном покретљивошћу или путнику са посебним потребама помоћ пружа лице које је у његовој пратњи, том лицу се, на захтјев, мора дозволити пружање неопходне помоћи на аеродрому, као и приликом укрцавања и истрцавања.
- (3) За прихват и отпрему неопходне опреме за кретање путнику са смањеном покретљивошћу или путнику са посебним потребама, укључујући и електрична колица, путници из члана 53. став (1) дужни су обавијестити ваздушног оператора и управи орган аеродрома најраније 48 сати прије лета.
- (4) У случају привремено изгубљене или оштећене опреме неопходне за кретање путника са смањеном покретљивошћу или путника са посебним потребама, укључујући и електрична инвалидска колица, ваздушни оператор дужан је да обезбиједи замјену изгубљене или оштећене опреме, укључујући и електрична инвалидска колица.
- (5) Ваздушни оператор и управи орган аеродрома дужни су да изврше и прихват и отпрему сертификованих паса помагача.
- (6) Ваздушни оператор дужан је да путнику са смањеном покретљивошћу или путнику са посебним потребама достави све информације потребне за лет у одговарајућој форми.“

Амандман XLV

Члан 69. мијења се и гласи:

„Члан 69.

(Комбиновани превоз)

У случају комбинованог превоза који се дијелом обавља ваздухом, а дијелом било којом другом врстом превоза, одредбе овог закона се, сагласно члану 22. став (4) овог закона, примјењују само на превоз ваздухом, под условом да је превоз ваздухом један од услова наведених у члану 1. овог закона.“

Амандман XLVI

Члан 70. мијења се и гласи:

„Члан 70.

(Уговорени и стварни оператер)

Одредбе овог поглавља примјењују се на уговор између уговореног оператера с којим је путник или пошиљалац закључио уговор о превозу и стварног оператера.“

Амандман XLVII

Члан 71. мијења се и гласи:

„Члан 71.

(Појединачна одговорност уговореног и стварног оператера)

Уговорени и стварни оператер за штету проузроковану путницима, пртљагу или терету одговарају у складу с одредбама овог закона. Уговорени оператер одговара за штету у односу на цјелокупни превоз, док стварни оператер одговара само за превоз који обавља.“

Амандман XLVIII

Члан 73. мијења се и гласи:

„Члан 73.

(Захтјеви и приговори)

Сви захтјеви или приговори које путник или лице које има право на накнаду штете подносе у складу с овим законом против уговореног оператера подједнако се односе и на стварног оператера, за превоз који је он обавио.“

Амандман XLIX

Члан 78. мијења се и гласи:

„Члан 78.

(Ништавост одредаба уговора)

Одредбе уговора којим се уговорени или стварни оператер ослобађају од одговорности за штету или којим се одређује нижи износ накнаде штете од оног утврђеног овим законом су ништаве. Ништавост тих одредаба уговора неће утицати на ваљаност осталих одредаба уговора о превозу које су у складу с овим законом.“

Амандман L

Члан 80. мијења се и гласи:

**„Члан 80.
(Обавезна примјена)**

На уговоре закључене између стварних и уговорених оператора обавезно се примјењују одредбе овог закона.“

Амандман LI

Члан 82. мијења се и гласи:

**„Члан 82.
(Обим примјене)**

- (1) Овај закон примјењује се на све ваздушне оператере чији ваздухоплови лете из Босне и Херцеговине, према Босни и Херцеговини, и преко територије Босне и Херцеговине.
- (2) Овај закон не примјењује се на:
- а) државне ваздухоплове;
 - б) макете ваздухоплова са МТОМ масом мањом од 20 кг;
 - ц) летјелице које полијећу без сопственог погона (укључујући моторне парагладере и змајеве);
 - д) везане балоне;
 - е) папирне змајеве;
 - ф) падобране;
 - г) ваздухоплове, укључујући једрилице, са МТОМ масом мањом од 500 кг, и микролаке летјелице које се користе:
 - 1) у некомерцијалне сврхе, или
 - 2) за локалну наставу летења која не обухвата прелажење међународних граница.“

Амандман LII

Члан 85. мијења се и гласи:

„Члан 85.

(Осигурање у погледу одговорности за путнике, пртљаг и терет)

- (1) У погледу превоза путника, минимална сума осигурања за одговорност ваздушног оператора који обавља комерцијалне летове је 250.000 SDR по путнику.
- (2) У погледу превоза пртљага, минимална сума осигурања за одговорност ваздушног оператора који обавља комерцијалне летове је 1.131 SDR по путнику.
- (3) У погледу превоза терета, минимална сума осигурања за одговорност ваздушног оператора који обавља комерцијалне летове је 19 SDR по килограму.
- (4) Ставови (1), (2) и (3) не примјењују се на летове изнад територије Босне и Херцеговине које изводе ваздушни оператори изван ЕСАА подручја и оператори ваздухоплова који користе ваздухоплове регистроване изван тог подручја, а који не укључују слијетања у или полијетање с те територије.“

Амандман LIII

Члан 89. мијења се и гласи:

„Члан 89.

(Превоз у ванредним околностима)

Одредбе чл. 3, 4, 5, 7. и 8. овог закона, које се односе на документацију о превозу, не примјењују се на ваздушног оператора, ако он, у ванредним околностима, обави превоз путника, пртљага или терета, што није његова уобичајена дјелатност.“

Амандман LIV

Члан 90. мијења се и гласи:

„Члан 90.

(Врсте других комерцијалних услуга у ваздушном саобраћају и форма уговора)

- (1) Уговором о обављању других комерцијалних услуга у ваздушном саобраћају ваздушни оператор се обавезује да изврши услугу ваздухопловом, а наручилац те услуге се обавезује да плати одређену накнаду за извршену услугу.
- (2) Услугама из става (1) овог члана сматрају се избацивање хемикалија из ваздуха, испитивање из ваздуха, посматрање из ваздуха и надгледање, изградња помоћу ваздухоплова, рекламирање, производња ваздушне турбуленције, пружање услуга у ванредним околностима, избацивање падобранаца, вуча једрилица и друге сличне услуге.
- (3) Уговор о обављању других комерцијалних услуга мора бити закључен у писаној форми.“

Амандман LV

Члан 93. мијења се и гласи:

„Члан 93.

(Одговорност за штету)

(1) Ваздушни оператер који обавља услуге из овог поглавља одговара за штету коју наручиоцу при извршењу уговора нанесу лица која су по његовом налогу и за његов рачун радила на извршењу услуге.

(2) Одговорност за штету, како је то наведено у ставу (1) овог члана, уговором се не може искључити.“

Амандман LVI

Члан 97. мијења се и гласи:

„Члан 97.

(Предмет и форма уговора о закупу ваздухоплова)

(1) Уговором о закупу ваздухоплова, према овом закону, закуподавац се обавезује да преда закупопримцу на коришћење одређени ваздухоплов, а закупопримац се обавезује да за то плаћа одређену закупнину.

(2) Уговор о закупу из става (1) овог члана се закључују у писаној форми.“

Амандман LVII

Члан 98. мијења се и гласи:

„Члан 98.

(Обавезе закуподавца и посаде ваздухоплова)

(1) Закуподавац се обавезује да ће закупопримцу предати ваздухоплов у стању у којем се може употребљавати за уговорену, односно уобичајену намјену.

(2) Ако је уговором о закупу ваздухоплова предвиђено да закуподавац уз ваздухоплов закупопримцу даје у најам и посаду ваздухоплова, посада је обавезна да извршава налоге закупопримца.“

Амандман LVIII

Члан 99. мијења се и гласи:

„Члан 99.

(Сношење трошкова коришћења ваздухоплова)

(1) Трошкове коришћења ваздухоплова сноси закупопримац.

(2) За скривени недостатак ваздухоплова, који је постојао у тренутку предаје ваздухоплова у закуп закупопримцу, трошкове поправка ваздухоплова сноси закуподавац. Закупопримац није одговоран за штету због губитка ваздухоплова услед дјеловања више силе.“

Амандман LIX

Члан 112. мијења се и гласи:

„Члан 112.

(Ослобађање од одговорности)

Ваздушни оператер није одговоран за штету према одредбама чл. 110. и 111. овог закона ако докаже да је штета настала:

- а) радњом оштећеног или лица које је радило по налогу и за рачун оштећеног; или
- б) радњом трећег лица; или
- ц) од неког узрока ван ваздухоплова, а чије се дјеловање није могло предвидјети, ни избјећи или отклонити.“

Амандман LX

Члан 118. мијења се и гласи:

„Члан 118.

(Одговарајућа примјена одредаба на страни ваздухоплов)

Одредбе о одговорности за штету из овог поглавља примјењују се и на страни ваздухоплов ако Босна и Херцеговина има закључен билатерални споразум са државом у којој је предметни ваздухоплов регистрован, уз услове реципроцитета.“

Амандман LXI

У члану 119. став (2) мијења се и гласи: „Одредбе чл. 110 - 118. овог закона односе се и на стране државне ваздухоплове ако Босна и Херцеговина има закључене билатералне споразуме са државама из којих је тај ваздухоплов, уз услове реципроцитета.“

Амандман LXII

Члан 120. мијења се и гласи:

„Члан 120.

(Застарјелост потраживања)

- (1) Потраживање из уговора о превозу, те потраживања настала из права на поврат исплаћене накнаде у вези с тим уговором застаријевају у року од двије године од дана доспјелости потраживања.
- (2) Потраживања из уговора о обављању других комерцијалних дјелатности у ваздушном саобраћају и потраживања за накнаду штете код одговорности, те потраживања настала из права на поврат исплаћене накнаде у вези с наведеном тражбином застаријевају за једну годину од дана доспјелости потраживања.
- (3) Потраживања из уговора о осигурању застаријевају за пет година од дана доспјелости потраживања.
- (4) Застаријевање почиње тећи:
 - а) за уговоре о превозу путника:
 - 1) у случају смрти, физичке повреде путника или закашњења у превозу - од дана када је ваздухоплов стигао или је требало да стигне у мјесто одредишта,
 - 2) у случају смрти која је наступила након искрцавања путника из ваздухоплова, као посљедица повреде настале током превоза од дана смрти, али тужба мора бити поднесена најкасније у року од три године - од дана када је ваздухоплов стигао или је требало да стигне у мјесто одредишта,
 - б) за превоз ручног пртљага - од дана када је ваздухоплов стигао или је требало да стигне у мјесто одредишта,
 - ц) за превоз предатог пртљага и ствари:
 - 1) у случају губитка или оштећења - од дана када су предате, односно кад је требало да буду предате у мјесту одредишта;
 - 2) у случају закашњења у превозу - од дана када су предате у мјесту одредишта;
 - 3) у случају осталих потраживања - од дана када је тражбину требало испунити;
 - д) за уговоре о прихвату и отпреми путника, пртљага и ствари - од дана одређеног у тачки ц) алинејама од 1) до 3) овог става,

е) за уговоре о обављању других комерцијалних дјелатности у ваздушном саобраћају - од дана доспјелости потраживања,

ф) за одговорност у случају штете од дана када је оштећени дознао за штету и за лице које је нанијело штету, а најкасније у року од три године од дана када је настала штета,

г) за потраживања настала из права на поврат исплаћене накнаде - од дана када је настала обавеза исплате потраживања на основу судске одлуке или на основу сваког другог акта којим се установљава право на поврат исплаћене накнаде,

х) за уговоре о осигурању:

1) за потраживања накнаде штете нанесене трећим лицима - од дана када осигураник добије захтјев трећег лица за накнаду штете;

2) за остала потраживања - првог дана након протекла календарске године у којој је настало потраживање.

(5) Наступање застарјелости потраживања утврђује суд који води поступак.“

Након расправе Комисија је једногласно:

- усвојила текст Приједлога закона о облигационим односима у цивилном ваздухопловству БиХ са усвојеним амандманима и предлаже Представничком дому да усвоји овај приједлог закона;
- одлучила да се за извјестиоца именује предсједавајући Уставноправне комисије Жељко Комшић.

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ КОМИСИЈЕ

Жељко Комшић

Доставити:

- а/а

